

پانزدهمین همایش انجمن مطالعات برنامه درسی ایران

تربیت شهروندی؛ چیستی، چرایی و چگونگی

ارزیابی مولفه‌های تربیت شهروندی در برنامه درسی از دیدگاه معلمان دوره دوم

متوسطه شهر تبریز

سید احمد هاشمی

دانشیار گروه علوم تربیتی واحد لامرد، دانشگاه آزاد اسلامی، لامرد، ایران

Hmd_hashemi@yahoo.com

ناهید غلامی

دانشجوی کارشناسی ارشد رشته برنامه‌ریزی درسی دانشگاه آزاد اسلامی واحد الکترونیک

Gholamy.nahid@gmail.com

چکیده

هدف از پژوهش حاضر ارزیابی مولفه‌های تربیت شهروندی در برنامه درسی از دیدگاه معلمان دوره دوم متوسطه شهر تبریز بود. پژوهش حاضر از نوع توصیفی - پیمایشی بوده و جامعه آماری این پژوهش را کلیه معلمان دوره دوم متوسطه شهر تبریز که در سال تحصیلی ۹۵-۹۶ مشغول به تدریس بوده‌اند، تشکیل می‌دهند. حجم نمونه با استفاده از روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چندمرحله‌ای بر اساس جدول کرجسی و مورگان برابر ۳۵۱ نفر تعیین شد. ابزار مورد استفاده در این پژوهش پرسشنامه محقق ساخته ۵۶ سؤالی می‌باشد که بر اساس طیف لیکرت تهیه شده است. نتایج حاصل از آزمون t همبسته و t مستقل نشان داد که معلمان وضعیت موجود مهارت‌های تربیت شهروندی اجتماعی، فردی، فرهنگی، اقتصادی و سیاسی را در برنامه درسی پایین‌تر از وضعیت مطلوب ارزیابی کرده‌اند ($P < 0/001$). همچنین وجود تفاوت بین میانگین نمرات وضعیت موجود مهارت‌های تربیت شهروندی معلمان رشته علوم انسانی و رشته‌های غیر علوم انسانی در سطح معنی‌داری تأیید گردید ولی وجود تفاوت بین وضعیت مطلوب در بین معلمان با رشته‌های مختلف تحصیلی در سطح معنی‌داری تأیید نگردید.

واژگان کلیدی: مولفه‌های تربیت شهروندی، برنامه درسی، دوره دوم متوسطه

مقدمه

تربیت شهروندی^۱ عبارت است از تجلیات کلامی، نموداری یا تصویری، اصول، مفروضات و چارچوب‌هایی که متخصصان برای تربیت شهروندی ضروری می‌دانند (قائدی، ۱۳۸۵). مفهوم تربیت شهروندی، مفهومی کلی می‌باشد که به مطالعات فرهنگی، اجتماعی، سیاسی و فنی در جامعه وابسته است و می‌توان آن را به آموزش شیوه‌های زندگی کردن با یکدیگر به‌طور خاص در یک جامعه و به‌طور عام در جامعه جهانی اطلاق نمود (آقازاده، ۱۳۸۵). امروزه اهمیت موضوع شهروندی به حدی است که در بسیاری از ادبیات موجود و مدون در سال‌های نخستین هزاره سوم تأکید ویژه‌ای به آن شده است. سازمان ملل نیز سال‌های ۲۰۱۴-۲۰۰۵ میلادی را دهه آموزش برای توسعه پایدار نامید و هدف از این عمل را ارتقاء آموزش و پرورش به‌عنوان مبنایی برای جامعه انسانی پایدارتر و تلفیق توسعه پایدار در نظام آموزشی دانسته است (نیکنامی و مدانلو، ۱۳۸۷).

شهروندی و آموزش شهروندی از دیدگاه‌های مختلف فلسفی، سیاسی، اجتماعی، اقتصادی، تربیتی و ... مورد توجه قرار دارد. از دید اجتماعی، مشارکت در جریان‌های اجتماعی، وحدت اجتماعی، عدالت و تقویت حقوق انسانی و خودگردانی را به همراه دارد. از دید اقتصادی، ایجاد صلاحیت‌های حرفه‌ای در افراد از این جهت مهم است که در افزایش بهره‌وری، تربیت نیروی کار ماهر و ایجاد یک محیط مناسب برای نوآوری در دنیای رقابتی نقش مهمی دارند (محمودی، ۱۳۹۰). شهروندی از دیدگاه روچ^۲ (۲۰۰۲) و گروسمن^۳ (۲۰۰۰) با هویت سیاسی، اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی رابطه مستقیم دارد. از دیدگاه یونسکو (۲۰۱۰) نیز آموزش و تربیت شهروندی برای نوجوانان بر عواملی همچون آشنا کردن آن‌ها با مهارت‌های شهروندی از طریق عضویت در انجمن‌های غیردولتی، درک تفاوت‌های فرهنگی و احترام به دیگر فرهنگ‌هاست و از دیدگاه کسچینی^۴ (۲۰۰۰) پارادیم شهروندی مفاهیمی همچون حقوق مدنی، سیاسی، اجتماعی و تعهدات شهروندی را در برمی‌گیرد. نقیب زاده (۱۳۷۷) بیان می‌دارد که جان لاک وظیفه آموزش و پرورش را اجتماعی کردن افراد می‌داند و یا دورکیم کارکرد تربیت اجتماعی را اجتماعی کردن روشمند نسل جوان می‌داند.

نهاد آموزش و پرورش به‌عنوان مؤثرترین نهاد در اجتماعی کردن افراد نقش مهمی را ایفا می‌کند که عملکرد اشتباه این نهاد تأثیر مستقیم بر روی سایر نهادهای جامعه خواهد داشت. اگر مدارس کارکرد اجتماعی کردن افراد را به‌درستی انجام ندهد، افرادی به جامعه تحویل می‌دهند که نه تنها یک شهروند وظیفه‌شناس برای جامعه نخواهند بود بلکه به وظایف خود در آینده به‌عنوان پدر و مادر آگاه نیستند و موجبات نابسامانی اجتماعی را فراهم می‌سازند. آموزش شهروندی یکی از

1- Citizenship Education

2- Roche

3- Grossman

4- Cecchini

حوزه‌هایی است که در سال‌های اخیر بیش از گذشته در برنامه درسی بیشتر کشورها مورد توجه قرار گرفته است. لطف‌آبادی (۱۳۸۵) معتقد است تربیت شهروندی بخش جدایی‌ناپذیر برنامه درسی می‌باشد. آموزش تربیت شهروندی مفهومی بسیار تاریخی بوده که از دوره یونان باستان مورد نظر اندیشمندان بزرگی چون افلاطون و ارسطو بوده است و توجه به آن امروزه به حدی رسیده است که نه تنها در جایگاه قانونی، حقوق شهروندی بدون هیچ محدودیتی مطالبه می‌گردد، بلکه مفهوم تربیت شهروندی مفهومی چندبعدی در نظر گرفته می‌شود. امروزه آموزش و تربیت شهروندی در اکثر کشورها در قالب محتوای آموزشی ارائه می‌گردد و دانش آموزان دوره متوسطه به دلیل آمادگی برای ورود به دانشگاه و بازار کار و بحران‌های خاص این دوره، مقایسه تفاوت‌های خود با دیگران، تمایل به استقلال و کشف محیط و تمایل به مشارکت و دوستی، شرکت در گروه‌ها و پیوند با دوستان نیازمند آموزش‌های خاص خود می‌باشند (فلتاش، صالحی و فرخی نژاد، ۱۳۸۹). ریولی^۵ (۲۰۱۰) نیز دانش سیاسی و اجتماعی دانش آموزان را به عنوان یکی از مؤلفه‌های شهروندی، در ارتباط و همبستگی زیادی با برنامه‌های جاری موجود در مدرسه می‌داند. پژوهش هولدن (۱۹۹۹) نشان از آن دارد که دانش آموزان مقطع متوسطه به طور افزایشی نسبت به مسائل و مباحثی همچون تنوع فرهنگی، آلودگی زیست‌محیطی و مسائل جنسیتی حساس هستند و وجود معلمان خبره می‌تواند این تمایل به یادگیری را با هدایت و راهنمایی منطقی به انجام برساند. نیکنامی و مدانلو (۱۳۸۷) دریافتند که در حیطه‌های رفتار اجتماعی و سیاسی با قانونمندی H و قانون‌گرایی، رفتار ملی - مذهبی و حیطه زیست‌محیطی، حیطه‌های اصلی جنبه شهروندی را در دوره متوسطه در بر می‌گیرند. ذهبیون، یوسفی و یارمحمدیان (۱۳۹۵)، دریافتند میزان توجه به مؤلفه‌های شهروندی در کتاب مطالعات اجتماعی و جامعه‌شناسی بیش از حد انتظار و در علوم اجتماعی جامعه‌شناسی کمتر از حد انتظار بود. همچنین یافته‌ها نشان داد بین پایه‌های تحصیلی از نظر میزان توجه به مؤلفه‌های شهروندی تفاوت معنی‌داری وجود دارد. با توجه به اهمیت و جایگاه تربیت شهروندی که اکثر صاحب‌نظران عرصه تعلیم و تربیت و پژوهش‌های صورت گرفته به آن اذعان دارند و اهمیت دوره نوجوانی لزوم بررسی برنامه درسی دوره دوم متوسطه در این زمینه ضروری به نظر می‌رسد، لذا پژوهش حاضر به دنبال یافتن پاسخ به این سؤال است که آیا بین وضعیت موجود و مطلوب برنامه درسی دوره دوم متوسطه در تربیت شهروندی دانش آموزان از دید معلمان تفاوت وجود دارد؟

روش‌شناسی پژوهش

تحقیق حاضر از نوع توصیفی - پیمایشی است. جامعه آماری این تحقیق شامل کلیه معلمان رسمی، پیمانی و قراردادی مرد وزن دوره دوم متوسطه مناطق آموزش و پرورش شهر تبریز در سال تحصیلی ۹۶-۱۳۹۵ بود که بیش از ۱۲ ساعت در

هفته به تدریس اشتغال داشتند. حجم نمونه با استفاده از جدول کرجسی و مورگان برابر ۳۵۱ نفر تعیین شد که با استفاده از روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چندمرحله‌ای انتخاب شدند. بدین ترتیب که ابتدا از بین مناطق پنج‌گانه آموزش و پرورش شهر تبریز سه منطقه انتخاب شد، سپس در هر منطقه ۴ مدرسه دوره دوم متوسطه شامل دو مدرسه پسرانه و دو مدرسه دختران به صورت تصادفی انتخاب شدند و در مراجعه به هر مدرسه همه معلمان که ۱۲ ساعت یا بیشتر در هفته در آن مدرسه یا مدارس دیگر تدریس داشتند به عنوان نمونه انتخاب شدند. در نتیجه تعداد نمونه‌های انتخاب شده ۳۵۱ نفر بود که از بین آن‌ها ۱۸۹ نفر مرد و ۱۶۲ نفر زن انتخاب شدند. از این بین ۱۹۲ نفر از آن‌ها رشته تحصیلی علوم انسانی داشته و ۱۵۹ نفر غیر علوم انسانی بوده‌اند. ابزار مورد استفاده در این تحقیق پرسشنامه محقق ساخته‌ای می‌باشد که بر اساس مؤلفه‌های شهروندی شامل ابعاد مهارت اجتماعی (۱۰ سؤال)، فردی (۱۲ سؤال)، فرهنگی (۱۱ سؤال)، اقتصادی (۹ سؤال) و سیاسی (۱۴ سؤال) تنظیم شد و پاسخنامه بر اساس مقیاس رتبه‌ای لیکرت از خیلی زیاد تا خیلی کم بود. در ابتدا برای تعیین پایایی ابزار مورد نظر روی ۶۰ نفر از معلمان زن و مرد اجرا شد و حداقل ضریب آلفای کرونباخ ۰/۸۴۲ به دست آمد که حاکی از تأیید پایایی ابزار می‌باشد. از سوی دیگر روایی ابزار مورد نظر توسط اساتید تأیید گردید و از نظر همخوانی با سایر تحقیقات مورد بررسی قرار گرفت. برای تحلیل داده‌ها، برای تعیین وضعیت موجود و مطلوب مؤلفه‌های شهروندی از آزمون t همبسته و برای بررسی تفاوت نگرش‌های مختلف معلمان در رشته‌های (علوم انسانی و غیر علوم انسانی) از t مستقل استفاده گردید. تجزیه و تحلیل داده‌های پژوهش با استفاده از نرم‌افزار SPSS نسخه ۲۴ انجام گرفت.

یافته‌ها

آزمون‌های ناپارامتری به هیچ فرض خاصی نیاز ندارند، ولی آزمون‌های پارامتریک به پیش فرض‌های نیاز دارند. در نتیجه جهت بررسی نرمال بودن توزیع جامعه از آزمون کولموگروف-اسمیرنوف استفاده شد که آماره حاصل از این آزمون برای وضعیت موجود ۲/۷۶ و برای وضعیت مطلوب آماره ۲/۶۱ به دست آمد؛ با توجه به اینکه سطح معنی‌داری برای هر یک از آماره‌ها بیشتر از ۰/۰۱ است، می‌توان نتیجه گرفت که توزیع جامعه نرمال است و می‌توان از آمار پارامتریک جهت آزمون فرضیات استفاده کرد.

فرضیه اول: وضعیت موجود آموزش مؤلفه‌های مهارت‌های شهروندی با وضعیت مطلوب در برنامه درسی دوره دوم متوسطه از دید معلمان تفاوت دارد.

بر اساس جدول (۱) میانگین وضعیت موجود برای مؤلفه‌های اجتماعی، فردی، فرهنگی، اقتصادی و سیاسی به ترتیب ۲۴/۹۳، ۲۹/۷۷، ۲۳/۳۰، ۱۸/۱۰ و ۲۵/۲۶ و میانگین وضعیت مطلوب برای مؤلفه‌های فوق به ترتیب ۴۹/۰۳، ۵۲/۹۹، ۴۹/۰۳ و ۳۹/۸۷ و ۶۳/۳ گزارش شد.

جدول ۱- مقایسه میانگین نمرات مولفه‌های آموزش مهارت‌های تربیت شهروندی

مؤلفه	میانگین	انحراف استاندارد	اختلاف میانگین	t	سطح معنی‌داری
وضعیت موجود مهارت‌های بعد اجتماعی	24/93	5/59	-۲۴/۱۰	-64/21	P<0/001
وضعیت مطلوب مهارت‌های بعد اجتماعی	49/03	3/50			
وضعیت موجود مهارت‌های بعد فردی	29/77	4/83	-23/22	-68/315	P<0/001
وضعیت مطلوب مهارت‌های بعد فردی	52/99	3/54			
وضعیت موجود مهارت‌های بعد فرهنگی	23/30	6/05	-25/73	-64/71	P<0/001
وضعیت مطلوب مهارت‌های بعد فرهنگی	49/03	3/50			
وضعیت موجود مهارت‌های بعد اقتصادی	18/10	4/74	-21/77	-66/74	P<0/001
وضعیت مطلوب مهارت‌های بعد اقتصادی	39/87	3/04			
وضعیت موجود مهارت‌های بعد سیاسی	25/26	9/03	-3/80	-65/73	P<0/001
وضعیت مطلوب مهارت‌های بعد سیاسی	63/30	4/09			

همچنین بر اساس نتایج جدول (۱) مقدار آزمون t برای مؤلفه‌های مهارت شهروندی به ترتیب ۶۴/۲۱، ۶۸/۳۱۵، ۶۴/۷۱، ۶۶/۷۴ و ۶۵/۷۳ بوده و با توجه به قبول خطای کمتر از $P<0/001$ و درجه اطمینان بیشتر از ۹۹ درصد می‌توان گفت که بین وضعیت موجود و مطلوب برخورداری از مؤلفه‌های مهارت شهروندی در برنامه درسی دوره دوم متوسطه تفاوت معناداری وجود دارد.

فرضیه دوم: وضعیت موجود آموزش مؤلفه‌های مهارت‌های شهروندی با وضعیت مطلوب در برنامه درسی دوره دوم متوسطه از دید معلمان رشته‌های مختلف علوم انسانی و غیر علوم انسانی تفاوت معنی‌داری وجود دارد.

نتایج آزمون t مستقل در جدول (۲) نشان‌دهنده این است که وضعیت موجود برخورداری از مهارت‌های تربیت شهروندی در معلمان دارای تحصیلات علوم انسانی به‌طور معناداری بالاتر از معلمان دارای تحصیلات رشته‌های غیر علوم انسانی ارزیابی شده است؛ اما نتایج در وضعیت مطلوب برخورداری از مهارت‌های تربیت شهروندی در بین رشته‌های مختلف علوم انسانی و غیر علوم انسانی تفاوت معناداری مشاهده نگردید.

جدول ۲- مقایسه میانگین نمرات وضعیت موجود و مطلوب مهارت شهروندی بر اساس رشته

نوع	گروه	میانگین	انحراف استاندارد	t	سطح معنی داری
وضعیت موجود برخورداری از مهارت‌های تربیت شهروندی	علوم انسانی	۴۳/۱۲۷	۲۵/۷۷	۴/۶۵	$P < ۰/۰۰۱$
	غیر علوم انسانی	۱۰/۱۱۴	۲۳/۸۸		
وضعیت مطلوب برخورداری از مهارت‌های تربیت شهروندی	علوم انسانی	۲۵۰/۸۰	۱۸/۱۴	۰/۷۷۳	$P < ۰/۴۴۰$
	غیر علوم انسانی	۲۴۹/۷۰	۱۴/۱۱		

بحث و نتیجه گیری

پژوهش حاضر به دنبال ارزیابی وضعیت موجود و مطلوب آموزش مؤلفه‌های مهارت شهروندی بود به منظور تأیید یا رد فرضیه‌های طراحی شده از پرسشنامه محقق ساخته استفاده شد. در بررسی فرضیه اول میانگین نمرات وضعیت مطلوب به طور معناداری بالاتر از وضعیت موجود مهارت‌های شهروندی برنامه درسی می‌باشد. نتایج پژوهش با یافته‌های شمشیری و نوشادی (۱۳۸۶)، چیدو (۲۰۰۵)، ذهبیون و همکاران (۱۳۹۵)، وزیری و جهانی (۱۳۸۵)، فتحی و اجارگاه (۱۳۸۸) همخوانی داشت. در بررسی فرضیه دوم وجود تفاوت بین میانگین نمرات وضعیت موجود مهارت‌های تربیت شهروندی از نظر معلمان با رشته علوم انسانی و غیر علوم انسانی در سطح معنی داری تأیید گردید؛ ولی وجود تفاوت بین وضعیت مطلوب مهارت‌های تربیت شهروندی معلمان رشته‌های در سطح معنی داری تأیید نگردید. ذهبیون و همکاران (۱۳۹۵) نشان دادند که در کتاب‌های علوم اجتماعی دوره متوسطه کم‌ترین اهمیت به مقوله هویت جهانی با زیر مقوله‌های ارتباط جهانی، فهم فرهنگ جهانی، شناخت موقعیت‌های جهانی، شهروندی جهانی و جغرافیای جهانی داده شده است. این پژوهش از این جهت با پژوهش‌های پیشین تفاوت دارد که طبقه‌بندی کامل‌تری از مؤلفه‌های مهارت شهروندی ارائه داده است و حتی به نظریات معلمان بر اساس رشته تحصیلی آن‌ها توجه داشته است، همچون پژوهش بهشتی (۲۰۰۸) میزان توجه به مؤلفه حقوق شهروندی را ارزیابی نموده است و پژوهش هاشمی (۲۰۱۱) که به بررسی میزان توجه به مؤلفه‌های شهروندی شامل حقوق، تکالیف، عدالت و برابری، مشارکت اجتماعی، مشارکت سیاسی و سواد سیاسی پرداخته است. با توجه به یافته پژوهش پیشنهاد می‌شود در پژوهش‌های آتی به بررسی ابعاد اقتصادی، فرهنگی و فردی شهروندی با تحلیل محتوای دروس مختلف پرداخته شود.

منابع

- آقازاده، احمد (۱۳۸۵). اصول و قواعد حاکم بر تربیت شهروندی و بررسی سیر تحولات ویژگی‌های این‌گونه آموزش‌ها در کشور ژاپن، **فصلنامه نوآوری‌های آموزشی**، شماره ۱۷. سال پنجم، صص: ۶۶-۴۵.
- ذهبیون، شهلا؛ یوسفی، علیرضا و یار محمدیان، محمدحسین (۱۳۹۵). تحلیل محتوای کتاب درسی جامعه‌شناسی متوسطه دوره دوم به لحاظ توجه به مفاهیم تربیت شهروندی. **پژوهش در برنامه‌ریزی درسی**، سال سیزدهم، دوره دوم، صص: ۱۳۶-۱۴۷.
- شمشیری، بابک و نوشادی، محمود رضا (۱۳۸۶). بررسی میزان برخورداری کتب درسی فارسی، تاریخ و اجتماعی دوره راهنمایی تحصیلی از مؤلفه‌های هویت ملی. **فصلنامه مطالعات برنامه درسی**، شماره ۶، صص: ۷۸-۵۱.
- قائدی، یحیی (۱۳۸۵). تربیت شهروند آینده. **فصلنامه نوآوری‌های آموزشی**، شماره ۱۷، سال پنجم، صص: ۱۸۳-۲۱۱.
- قلتاش، عباس؛ صالحی، مسلم و فرخی نژاد، پریسا (۱۳۸۹). بررسی میزان توجه به مؤلفه‌های حقوق بشر در کتب تعلیمات اجتماعی دوره راهنمایی. **فصلنامه روان‌شناسی تربیتی**، سال اول، شماره سوم، صص: ۵۷-۶۸.
- لطف‌آبادی، حسین (۱۳۸۵). آموزش شهروند ملی و جهانی همراه با تحکیم هویت و نظام ارزشی دانش‌آموزان. **فصلنامه نوآوری‌های آموزشی**، شماره ۱۷، سال پنجم، صص: ۱۲-۴۴.
- محمودی، محمدتقی (۱۳۹۰). تحلیل محتوای کتاب‌های درسی تعلیمات اجتماعی دوره راهنمایی تحصیلی از منظر نوع رویکرد آموزش شهروندی. **پژوهش در برنامه‌ریزی درسی**، سال هشتم، دوره دوم، شماره ۱ و ۲، صص: ۱۰۸-۹۶.
- نقیب زاده، میر عبدالحسین (۱۳۷۷). **نگاهی به فلسفه آموزش و پرورش**. تهران: انتشارات طهوری.
- نیکنمایی، مصطفی و مدانلو، یاسمن (۱۳۸۷). تعیین مؤلفه‌های آموزش شهروندی در دوره راهنمایی تحصیلی جهت ارائه یک چارچوب نظری مناسب. **فصلنامه رهبری و مدیریت آموزشی دانشگاه آزاد اسلامی واحد گرمسار**، سال دوم، شماره ۱، صص: ۱۳۷-۱۶۴.
- وزیری، مژده و جهانی، شیدا (۱۳۸۵). مهارت‌های شهروندی موردنیاز دانش‌آموزان دبستان‌های شهرستان زلزله‌زده بم. **فصلنامه نوآوری‌های آموزشی**، سال پنجم، شماره ۱۷، صص: ۱۲-۲۵.

Beheshti, S. S. (2008). Citizenship attributers in sociology books in theoretic high school grade. *Gowing sociology teaching*, 35, 52-57.

Cecchini, M. (2004). Education for Democratic Citizenship in Europe: concepts and challenges for action. NECE Conference. Final version: 27.19.4004

Chiodo, J (2005). Research Manhattan (What do students have to say about citizenship? An analysis of the concept of citizenship among secondary education students), *journal of social studies*. v29 n1 p23-31

Grossman, D. (2000). The global and the local in partnership: Innovative approaches to citizenship education. *paper presented at the sixth Unesco- Aceid, international conference on education*, Bangkok, Thailand.

Hashemi, S.A. (2011). Investigating the degree of using citizenship concepts in the content of sociology books at pre-high school grade from the viewpoint of teachers. *Quarterly Journal of educational leadership*, 4(1): 141-160.

Holden, C (1999). *Citizenship education: Understanding the perspective of parents*. BERA, UK.

Rivelli, S. (2010). *Citizenship education at high school A comparative study between Bolzano and Padova (Italy)*. Free University of Bolzano-Bozen-Faculty of education, Viale Ratisbona 16, Breeanone 39042. *Procedia social and Behavioral sciences* 2: 4200-4207.

Roche, M. (2002). *Social citizenship: Grounds of social change handbook of citizenship studies*, Sage publications, New Delhi, 69-86.

Unesco (2010). Educational innovation and information, *International bureau of education*. CH-1211.Geneva, pp 1-7

Evaluation of the components of citizenship education in the curriculum from the viewpoint of secondary school teachers in Tabriz

Seyed Ahmad Hashemi

Assistant Professor, Faculty of Educational Sciences, Islamic Azad University, Lamard, Iran

Hmd_hashemi@yahoo.com

Nahid Gholamy

M.Sc. Student in Curriculum, Islamic Azad University Electronic Unit

Gholamy.nahid@gmail.com

Abstract

The purpose of this study was to evaluate the components of citizenship education in the curriculum from the viewpoint of secondary school teachers in Tabriz. The present study is descriptive survey and the statistical population of this study is all teachers of secondary schools in Tabriz, who were teaching in the academic year of 2016-2017. The sample size was determined by using a multi-stage cluster sampling method based on Krejcie and Morgan tables were determined 351 people. The instrument used in this research is a researcher-made questionnaire composed of 56 questions based on the Likert spectrum. The results of independent t-test and t-test showed that teachers assessed the existing status of social, individual, cultural, economic and political citizenship skills in the curriculum below the desired status ($P < 0/001$). Also, there was a significant difference between the mean scores of the existing status of the skills of citizenship education in the humanities and non-human sciences teachers at the significant level, but there was no significant difference between the desired situations among the teachers in different fields of study.

Keywords: components of citizenship education, curriculum, secondary school